

תועליות כי תשא הרלב"ג קצה

ולזה ניחם ה' על הרע אשר דבר לעשות לעמו כשראה שהיה הדבר קשה למשה, ומפני זה הראה גם כן משה להשם יתעלה שיקשה בעיניו מאד אם לא ישא חטא ישראל עד שהוא יבחר מותו מחייו.

ויקח את העגל אשר עשו וישרוף באש וגו'
וישב משה אל ה' וגו' ועתה אם תשא
חטאתם ואם אין וגו' (לג, כ-לז).

התועלת הה' הוא במדות, והוא שאין ראוי לאדם שיבקש מחילת העון בעוד שבעל העון מחזיק בו, לזה לא בקש משה מהשם יתעלה שישא חטאת ישראל אם לא אחר השחתת העגל והריגת הטועים אחריו, ולפי שלא נשלמה אז הריגת הטועים אחריו קבל השם יתעלה דבריו, אך אמר שהוא ימחה מספרו מי אשר חטא לו, ונגף הנשאים מהתועים אחרי העגל, והבטיח למשה שלא תעדר מהם מפני זה העון ירושת הארץ, וזה הוא האופן אשר ישא בו חטאתם, אך לא תדבק בהם השגחתו הפרטית פן יכלם כאשר יחטאו לו, כי ה' יביא רע על אשר יאהב על צד התוכחת והם ימלטו מזה הרע כמו שבקש משה, אך הרע שיקרה מצד המערכת יבואם, כמו שאמר (טס, לד) וביום פקדי ופקדתי עליהם חטאתם, ולזה לא נתפייס משה בזה היעוד. ולהיות בלתי ראוי האדם שיבקש מחילת העון בעוד שמחזיק בו בעל העון, לא בקש משה שתדבק השגחת ה' בישראל בעוד שהיה לכם רחוק ממנו, אבל נהג עמם בנזיפה להרחיק אהלו מהם עד נכנע לכם ושבו אל ה', ואחר זה בקש שתדבק השגחת ה' בהם, כמו שנזכר במה שאחר זה.

ויאמר אנא חטא העם הזה חטאה גדולה
ויעשו להם אלהי זהב (לג, לב).

התועלת הו' הוא במדות, והוא שראוי לאדם כשישוב מחטאו, שיזכיר החטא וידע מה שבו מהקושי והגנות, כי זה